

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, a o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, **s e o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze usnesením ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2008, č. j. 53124/2008/KUSK, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zrušil rozhodnutí Magistrátu města Kladna ze dne 10. 12. 2007, č. j. Výst.1057/06/Če/330, jímž byla zamítnuta žádost o povolení předčasného užívání stavby: rodinný dům, elektropřípojka v Budečské ulici v Kladně - Dubí, na pozemku parc. č. 839 v katastrálním území Dubí u Kladna, a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí stavebnímu úřadu.

Toto usnesení napadl žalobce podáním ze dne 8. 10. 2008, které Městský soud v Praze považoval za kasační stížnost. V doplnění kasační stížnosti žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění uvedl, že žalobce vyzval k vyplnění potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků, avšak žalobce vyplněný formulář zpět soudu nezaslal, proto nebylo možné dospět k závěru, že jsou splněny předpoklady podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Skutečnosti odůvodňující osvobození od soudních poplatků žalobce neprokázal. Soud dále konstatoval, že toto řízení není totožné s řízením ve věci náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. a), c) a f) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, proto v daném případě soud nemohl aplikovat.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které namítal nezákonnost usnesení z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem. Stěžovatel v žalobě navrhl osvobození od soudních poplatků s odkazem na § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích. Soud podle jeho názoru nesprávně aplikoval zákon, neboť nejprve musí určit, že bylo rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného úředního postupu, což ospravedlňuje náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci. Stěžovatel uvedl, že *správní orgán v napadeném rozhodnutí nemá oporu ve spise a je s ním v rozporu. Při jejím zjišťování byl porušen zákon, kterým byla ovlivněna zákonnost (viz žaloba), a proto měl soud právo napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Nyní došlo ke změně ve vedení žalovaného, a proto je žádoucí, aby se k věci nově vyjádřil.* Stěžovatel dále namítal, že je na základě § 11 odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích osvobozen od poplatku za kasační stížnost. Stěžovatel uzavřel otázkou: *Pokud je ministr vnitra schopen trestat správní orgány z důvodu nezákonností, proč toto nedělá soud, kterému to náleží?* Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

V podání ze dne 16. 4. 2009 stěžovatel poukázal na to, že napadené usnesení ze dne 17. 2. 2009 je zmatečné, neboť bylo doručeno jeho otci J. P., nar. X.

Dne 18. 6. 2009 byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, ze dne 17. 2. 2009. Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 22. 6. 2009, č. j. 4 As 21/2009 - 35, vrátil spis Městskému soudu v Praze, neboť shledal, že soud pochybil při doručování písemností, které zasílal otci stěžovatele, aniž stěžovatel komukoliv udělil plnou moc.

Městský soud v Praze poté doručil stěžovateli usnesení ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, společně s kopií přípisu Nejvyššího správního soudu.

V podání ze dne 28. 8. 2009 stěžovatel uvedl, že předmětné usnesení obdržel již 4. 9. 2008 a napadl je dopisem ze dne 11. 12. 2008, na který soud vůbec nereagoval. Následně soud usnesením ze dne 17. 2. 2009 zamítl žádost o osvobození od soudních poplatků; kasační stížnost podaná proti tomuto usnesení nebyla dosud vyřízena. Stěžovatel konstatoval, že kasační stížnost podal on, ačkoliv usnesení bylo adresováno na jeho otce, a uzavřel, že trvá na obou kasačních stížnostech. K tomuto podání stěžovatel přiložil plnou moc udělenou jeho otci J. P., nar. X.

Městský soud v Praze následně dne 7. 10. 2009 opětovně předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu s tím, že své usnesení ze dne 17. 2. 2009 stěžovateli znovu nezaslal, neboť zástupci stěžovatele již toto usnesení bylo doručeno.

V podání ze dne 20. 10. 2009 stěžovatel namítal, že veškeré jeho žaloby jsou osvobozeny od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích. Současně vznesl námitku podjatosti soudců čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 11. 2009, č. j. Nao 75/2009 - 46, rozhodl, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Marie Turková, JUDr. Dagmar Nygrínová a JUDr. Jiří Palla nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 4 As 21/2009. Následně byla věc vrácena čtvrtému senátu.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury, podle které *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Citované ustanovení zakládá povinnost soudu, který o žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhoduje, posoudit, zda účastník řízení má dostatečné prostředky či nikoliv, tedy porovnat výši soudního poplatku s celkovou finanční situací žadatele a dalšími okolnostmi, které mohou mít vliv na jeho schopnost soudní poplatek zaplatit. Této povinnosti Městský soud v Praze vyhověl, neboť stěžovateli ve snaze zjistit jeho osobní, majetkové a výdělkové poměry zaslal příslušný formulář s průvodním přípisem, kterým jej vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů tento formulář vyplněný vrátil soudu. Doručení této výzvy prokazuje podání stěžovatele ze dne 11. 12. 2008, jímž na zmíněnou výzvu reagoval.

Stěžovatel výzvě soudu ve stanovené lhůtě ani později nevyhověl, ze zákona vyplývající požadavek, aby doložil, že nemá dostatečné prostředky, nerespektoval, když navzdory konstantní judikatuře zdejšího soudu žádal o osvobození od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) a § 11 odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích. Stěžovatel tedy nesplnil svou zákonnou povinnost podle § 36 odst. 3 s. ř. s. soudu prokázat, že nemá dostatečné prostředky, ačkoliv byl k tomu soudem vyzván.

Námítce stěžovatele, že je od soudních poplatků osvobozen podle § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

Podle § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích *od poplatku se osvobozují řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem. Podle § 11 odst. 3 téhož zákona osvobození podle odstavců 1 a 2 se vztahuje, s výjimkou dědického řízení, i na řízení a) o návrhu na nařízení předběžného opatření, b) před odvolacím soudem, c) o povolení obnovy, d) o žalobě pro zmatečnost, e) před dovolacím soudem, f) o kasační stížnosti, g) o výkon rozhodnutí, h) exekuční.*

V posuzované věci podal stěžovatel žalobu proti rozhodnutí správního orgánu (konkrétně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2008, č. j. 53124/2008/KUSK, jímž žalovaný zrušil rozhodnutí Magistrátu města Kladna ze dne 10. 12. 2007, č. j. Výst.1057/06/Če/330, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o povolení předčasného užívání stavby: rodinný dům, elektro přípojka v Budečské ulici v Kladně - Dubí, na pozemku parc. č. 839 v katastrálním území Dubí u Kladna, a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí stavebnímu úřadu). Nejedná se tedy o řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem, a ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích se proto na posuzovaný případ nevztahuje.

Aplikaci uvedeného ustanovení na projednávanou věc nelze dovodit ani z požadavku stěžovatele, aby soud nejprve určil, že rozhodnutí správního orgánu je nezákonné, což podle stěžovatele ospravedlňuje náhradu škody při výkonu veřejné moci.

Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že řízení o náhradě škody je zcela odlišným typem řízení, k němuž nejsou příslušné soudy ve správním soudnictví, neboť tento předmět řízení nelze podřadit pod ustanovení § 4 s. ř. s., ale soudy, které rozhodují v občanském soudním řízení.

S ohledem na tuto skutečnost se na posuzovaný případ nemůže vztahovat ani ustanovení § 11 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, které lze použít pouze v případě, že je prvotní soudní řízení osvobozeno od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 nebo 2 zákona, což není tento případ. Uvedená kasační námítka proto nebyla shledána důvodnou.

Nejvyšší správní soud dále zkoumal postup Městského soudu v Praze a shledal, že se tento soud dopustil několika pochybení, která však nemohou mít vliv na správnost jeho rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků.

Městský soud v Praze pochybil při doručování jednotlivých přípisů a rozhodnutí, které adresoval buď J. P., nar. X, nebo přímo otcí stěžovatele J. P., nar. X.

V případě usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, byla na obálce uvedena obě data narození, proto Nejvyššímu správnímu soudu vyvstala pochybnost, zda bylo toto usnesení stěžovateli doručeno. Na jeho pokyn tak Městský soud v Praze opětovně zaslal předmětné usnesení stěžovateli, který v reakci na to sdělil, že shodné usnesení obdržel již 4. 9. 2008. Na základě tohoto tvrzení stěžovatele, které koresponduje s datem doručení uvedeným na doručence založené ve spisu, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, bylo stěžovateli doručeno dne 4. 9. 2008 a téhož dne nabylo právní moci.

Rovněž v případě doručování přípisu obsahujícího výzvu k vyplnění formuláře pro účely osvobození od soudních poplatků Městský soud v Praze uvedl na obálce obě data narození. Na tento přípis reagoval stěžovatel podáním ze dne 11. 12. 2008, proto lze vycházet z toho, že mu byl zmíněný přípis včetně formuláře doručen.

Usnesení ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, jímž zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, Městský soud v Praze doručil otci stěžovatele J. P., nar. X. Stěžovatel však měl možnost se s tímto rozhodnutím seznámit, neboť proti němu sám podal kasační stížnost, jak uvádí ve svém podání ze dne 28. 8. 2009. Vzhledem k tomu, že stěžovatel posléze udělil plnou moc k zastupování svému otci, Nejvyšší správní soud přisvědčuje názoru Městského soudu v Praze, že by opětovné doručení předmětného usnesení bylo nadbytečné a formální, protože otci stěžovatele již toto usnesení doručeno bylo.

Z výše uvedeného vyplývá, že ani toto pochybení Městského soudu v Praze, který zaslal své usnesení ze dne 17. 2. 2009 otci stěžovatele, nikterak nezasáhlo do práv a povinností stěžovatele, jenž se s tímto usnesením prokazatelně seznámil a v zákonem stanovené lhůtě je napadl kasační stížností.

Za dané procesní situace shledal Nejvyšší správní soud správným závěr Městského soudu v Praze, že stěžovatel nemůže být od soudních poplatků osvobozen, neboť neprokázal, že nemá dostatečné finanční prostředky. Na okraj lze poznamenat, že Městský soud v Praze nemohl žádosti o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, vyhovět také proto, že tato kasační stížnost byla podána opožděně (viz níže), a tudíž zjevně nemohla být úspěšná.

Námítky proti postupu správního orgánu, ani námítky směřující proti rozhodnutí o odmítnutí žaloby nejsou pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti ve věci soudního poplatku relevantní, proto se jimi kasační soud nezabýval.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, a proto kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2009, č. j. 7 Ca 104/2008 - 25, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Dále Nejvyšší správní soud posuzoval kasační stížnost stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, a shledal, že byla podána opožděně. Otázka osvobození či neosvobození stěžovatele od soudních poplatků nemůže na této skutečnosti nic změnit, proto Nejvyšší správní soud z důvodu procesní ekonomie a rychlosti řízení o této kasační stížnosti bez dalšího rozhodl, ačkoliv mu Městským soudem v Praze přímo k rozhodnutí předložena nebyla.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že napadené usnesení ze dne 29. 8. 2008 bylo stěžovateli doručeno dne 4. 9. 2008, jak vyplývá z doručenky založené v soudním spisu a z tvrzení stěžovatele v jeho podání ze dne 28. 8. 2009.

Napadené rozhodnutí obsahuje řádné poučení o lhůtě k podání kasační stížnosti, ve kterém je v souladu s § 106 odst. 2 s. ř. s. správně uvedeno, že kasační stížnost proti tomuto usnesení lze podat ve lhůtě dvou týdnů po jeho doručení, a to u Městského soudu v Praze.

Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. *lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin.* Podle § 40 odst. 2 s. ř. s. *lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.* Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. *lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.*

Jak již bylo výše uvedeno, napadené rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno ve čtvrtek dne 4. 9. 2008. Lhůta dvou týdnů k podání kasační stížnosti počala běžet v pátek dne 5. 9. 2008 (§ 40 odst. 1 s. ř. s.) a skončila ve čtvrtek dne 18. 9. 2008 (§ 40 odst. 2 s. ř. s.).

K zachování lhůty pro podání kasační stížnosti bylo třeba, aby nejpozději dne 18. 9. 2008 byla kasační stížnost předána soudu, nebo soudu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předána orgánu, který má povinnost podání doručit. Z obsahu spisu však vyplývá, že podání, jež Městský soud v Praze považoval za kasační stížnost, bylo podáno k doručení tomuto soudu na poště 272 03 Kladno 3 pod č. R008917 až dne 8. 10. 2008, tedy opožděně. Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatel v podání ze dne 28. 8. 2009 uvedl, že předmětné usnesení napadl dopisem ze dne 11. 12. 2008, zmíněné podání tedy za kasační stížnost patrně nepovažoval. Tím spíše by však kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008 byla podána opožděně.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2008, č. j. 7 Ca 104/2008 - 16, odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona, neboť byla podána opožděně.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto řízení žádné náklady nad rámec plnění běžných povinností nevznikly, stěžovatel s jednou kasační stížností nebyl úspěšný a jeho druhá kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. prosince 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu